

CD BAROK

Zwanen en vorsten
Henry Purcell

De Engelsman Henry Purcell (1659-1695) werd amper zesendertig. In dat korte leven schreef de barokcomponist een aanzienlijk oeuvre bij elkaar, in alle muziekgenres. Interessant dus dat Challenge Classics nu focust op Purcells theatermuziek. Op deze cd staan vier korte semi-opera's, allemaal uit de laatste jaren van zijn leven, toen zijn creativiteit op volle toerental was gekomen.

Het herstel van de Engelse monarchie, met in 1674 het huwelijk van de katholieke Jacobus II en Maria d'Este, leidde tot de eerste uitvoering van een opera. Maar eens William (III van Oranje) en Mary (II Stuart) aan de macht, (1688) bekoelde de liefde voor het genre. Semiopera, zijnde een toneelstuk opsmukken met muzikale intermezzi en enkele liederen, was al rooms genoeg. En dus beoefende Purcell vooral dat halfhartige genre. Nog een geluk dat hij het zo voortreffelijk deed.

Fairy Queen is zijn meest bekende semiopera. De tekst is dan ook een omwerking van Shakespeares Een *midzomernachtdroom*. De drie andere werken op deze cd zijn evenzeer interessant, maar

lijden enigszins onder impliciete vleierij. Dat is beslist het geval voor *The Prophetess*, waarin het verhaal van Diocletianus wordt verteld. Daarbij wordt niet gefocust op diens reputatie van wrede kerkvervolger. Over *Indian Queen* kunnen we kort zijn: het hele ding bestaat slechts uit een air, een aria en een dansje. *King Arthur* daarentegen is opnieuw helemaal naar het hart van de brexiteers. Hier wordt een (wellicht onbestaande) overwinning behandeld van de Britten op Angelse en Saksische migranten. Na de geweldige zege is er een groot feest en daar horen dan weer allerlei allegorische figuren bij. Britannia uiteraard. Ondanks al dat patriottische vlaggengezwaai blijft Purcell toch vooral zichzelf. Zijn instrumentale passussen zijn doorspekt met gedurfde harmonische ontwikkelingen en pittige dissonanten.

Johannette Zomer zingt zalig. De uitvoering door La Sfera Armoniosa onder de leiding van Mike Fentross is heel verzorgd en er werd getracht zo getrouw mogelijk het originele klankbeeld te reproduceren. Dat valt zeker op bij de trompetten. (JC)

Henry Purcell, *Symphony While the Swans Come Forward*, door Johannette Zomer (sopraan) en La Sfera Armoniosa onder leiding van Mike Fentross, Challenge Classic (New Arts International), CC72783, 23 euro.

CD KLASSIEK

Expressiekracht
Franz Liszt

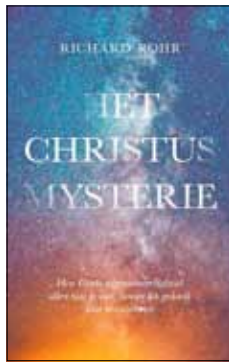
De Hongaarse componist Franz Liszt (1811-1886) genoot de faam van een popster. Vandaag blijft hij bekend dankzij zijn pianistische werk en enkele orkeststukken, maar hij schreef ook 120 vocale werken, meestal religieuze, zowel als een zelfde aantal liederen die langzaam herontdekt worden. In 1859-1860 publiceerde hij drie volumes met liederen, waarvan hij er in latere jaren een aantal herschreef. Bij Liszt wordt niet zozeer geput uit volksliederen, maar gaat het in wezen om een zoektocht naar expressie. Die liederen bleven echter meer dan honderd jaar vergeten.

Tenor Cyrille Dubois en pianist Tristan Raes zijn Franse topmu-

sici en generatiegenoten. Ze selecteerden uit Liszts rijke oeuvre en dat is niet zonder risico, want diens liederen en *mélodies* zijn in het Duits, Frans en Italiaans. De teksten zijn stevast van grote dichters als Heine, Goethe en Petrarca. Als Fransen schenken beide vertolkers uiteraard allereerst aandacht aan de zetting van vier teksten van Victor Hugo, de auteur van de roman *Les misérables*. Die stukken vormen ongetwijfeld het hoogtepunt van dit album, al bevat dat evenzeer de verklanking van het beroemde *Die Loreley* van Heinrich Heine, waaruit het absolute meesterschap blijkt van de Hongaars-Duitse componist-pianist. (EDS)

Franz Liszt, *O Lieb! (Melodies & Lieder)*, door Cyrille Dubois (tenor) & Tristan Raes (piano), Aparte, AP200, 23 euro.

BOEK GELOOF

Universele Christus
Richard Rohr

Christus is aanwezig in alles. Ziedaar een eenvoudige, zij het radicale opvatting. Richard Rohr, de 76-jarige Amerikaanse franciscaan die 32 jaar geleden het Centre for Action and Contemplation oprichtte in Albuquerque, wijdt er een volledig boek aan. Zijn stijl is op z'n Amerikaans informeel en je herkent

er zelfs evangelicale elementen in. Critici van de minderbroeder bestempelden het boek als gevaarlijk, zelfs ketters.

Rohr, die zelfs Christus ziet in zijn overleden labrador, is niet verbaasd over dergelijke kritiek op wat volgens hem de theologische basis is voor een „hervorming” van het christelijke geloof. Hij legt dat idee uit vanuit zijn kennis van vroegchristelijke en middeleeuwse theologie en verdedigt dat historisch en Schriftuurlijk. De ondertitel van het boek is haast een programma: hoe een vergeten realiteit alles kan veranderen wat we zien, hopen en geloven.

„Dit is geen ketterij, universalisme of een goedkope versie van het unitarisme”, schrijft Richard Rohr. „De kosmische Christus, die altijd was, die op tijd incarneerde en die nog steeds wordt geopenbaard.” Hoewel de kosmische of universele Christus een nieuw idee kan zijn voor veel hedendaagse christenen, houdt

Rohr vol dat het oud is en onderdeel van de 'eeuwige traditie', die leert dat alle wijsheid en kennis in wereldreligies en filosofieën zijn geworteld in dezelfde universele bron.

De toon van het boek is ongetwijfeld Amerikaans, maar Richard Rohr beroert hier thema's die brandend actueel zijn en een opening bieden naar een vernieuwd omgaan met de schepping, zeg maar een groen geloof. (EDS)

Richard Rohr, *Het Christus Mysterie. Hoe Gods tegenwoordigheid alles wat je ziet, hoopt en gelooft kan veranderen*, Halewijn, Antwerpen, 2019, 272 blz., 24,99 euro, ISBN 978 90 4353 200 6.

BOEK KERK

Elitair en verdwenen
Yves Van Buyten

De priestergemeenschap van de oratorianen werd gesticht in de zestiende eeuw, in de nadagen en in de geest van het Concilie van Trente. Ze vormde een van de meest aansprekende priester-

genootschappen (dus geen klastieke orde) en ontwikkelde zich op diverse plekken in Europa. Vanuit Rome en Frankrijk kwamen de oratorianen ook naar de Lage Landen, waar ze vooral actief waren in het onderwijs. Op verscheidene plaatsen in Vlaanderen, zoals in Scherpenheuvel en Sint-Niklaas, vind je nog restanten van die aanwezigheid. In de zeventiende eeuw speelden ze vooral in Frankrijk een rol in de spirituele vernieuwing.

In tegenstelling tot andere religieuze groeperingen keerden de oratorianen na de Franse Revolutie niet terug naar Vlaanderen. De belangrijkste oratoriaan van de moderne tijd was de Engelsman en bekeerling uit het anglicanisme John Henry Newman (1801-1890), die onlangs werd heilig verklaard. Met dit boek wordt

de geschiedenis van die vergeten 'elitaire' priestergemeenschap van onder het stof gehaald. De nadruk ligt vooral op de periode vóór 1800, maar de auteurs verzamelen ook de recente ontwikkelingen, zoals de poging om het *oratorium* opnieuw te introduceren in Vlaanderen. (EDS)

Yves Van Buyten & Bernard Vandeginste, *De oratorianen. De geschiedenis van een elitair priestergemeenschap*, Uitgeverij Averbode, Averbode, 2019, 262 blz., 19,99 euro, ISBN 978 28 0810 794 5.

BOEK ACTUALITEIT

Schaduw van de muur
Rik Tyrions

en verloor plotseling zijn betekenis. Het ging vervolgens razendsnel. De oude communistische machthebbers werden uit de partij gezet, er kwamen vrije verkiezingen en geen jaar later was Duitsland herenigd.

Van 1989 tot 2016 werkte Rik Tyrions als journalist voor het radionieuws van de VRT. Als Duitslandspecialist maakte hij tientallen reportages over het land en beleefde hij de feiten van 1989 vanaf de eerste rij. In een leerzaam boek blikt hij terug, geeft hij duiding vanuit nieuwe inzichten en reflecteert hij op het heden.

De Duitse geschiedenis staat bol van mythes, dus ook de recente geschiedenis. De bouw van de muur door het DDR-regime moet correct worden geïnterpreteerd. Het boek toont alvast een kader daartoe. Vanaf 1949 was West-Berlijn een enclave van de Bondsrepubliek in het oosten en een doorn in het oog van Moskou. In augustus 1961 besliste de DDR-leiding een muur te bouwen rond West-Berlijn om de vluchtelingenstroom naar het Westen te stoppen. In de archieven vind je echter geen spoor van een toelating van Moskou voor die bouw. De Amerikanen lieten

het niettemin gebeuren en maanden bondskanselier Adenauer aan tot kalmte en zich voorlopig niet in West-Berlijn te vertonen. Zo lijkt het alsof de bouw van de Berlijnse Muur het statuut van West-Berlijn bezegelde, dat er van één neutraal Duitsland (een wensdroom van de Russen) geen sprake meer was en dat de West-Duitsers zich moeten verzoenen met een apart en zelfstandig Oost-Duitsland.

De Berlijnse Muur werpt nog altijd zijn schaduw, ook al staat hij er niet meer. De nieuwe oostelijke bondslanden zijn nog altijd anders dan de westelijke. Rik Tyrions toont overtuigend aan hoe dat kon gebeuren. (EDS)

Rik Tyrions, *Over de Muur. Duitsland 30 jaar na de val*, Davidsfonds, Antwerpen, 2019, 288 blz., 24,99 euro, ISBN 978 90 5908 992 1.